I wojna światowa – walka o niepodległą Polskę

Rywalizacja państw europejskich doprowadziła do wybuchu I wojny światowej. W 1914 roku do walki przeciwko Wielkiej Brytanii, Francji i Rosji przystąpiły Niemcy i Austro-Węgry oraz ich sojusznicy.
Wojna objęła swoim zasięgiem większość Europy i wiele obszarów pozaeuropejskich. W 1917 roku do państw walczących z Niemcami i Austro-Węgrami dołączyły Stany Zjednoczone Ameryki. W listopadzie 1918 roku przewaga państw sprzymierzonych doprowadziła do klęski Niemiec i ich sojuszników. W okresie I wojny światowej Polacy byli zmuszeni służyć w szeregach armii trzech państw zaborczych. Ponadto u boku państw walczących po różnych stronach frontów powstały polskie formacje wojskowe. Do najsłynniejszych należały Legiony Polskie, zorganizowane u boku Austro-Węgier, oraz tak zwana Błękitna Armia, która powstała we Francji.

▲ **Francuski samolot wojskowy**

▲ **Brytyjski czołg**

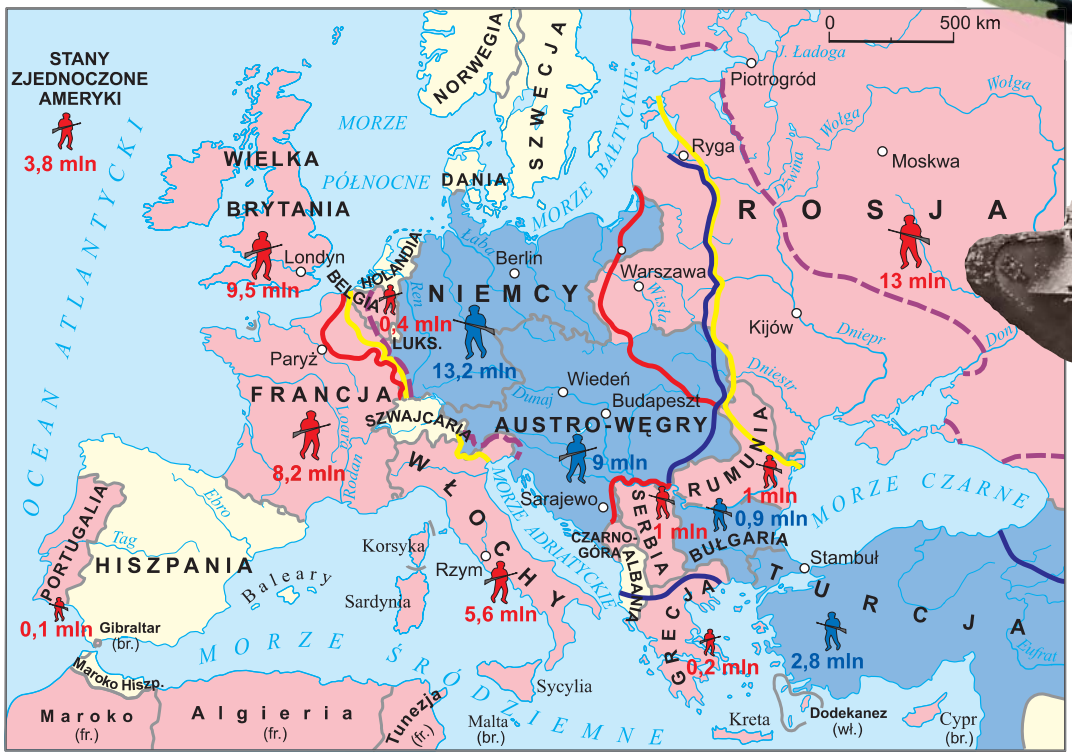

▼ **Józef Piłsudski** – współtwórca Legionów Polskich.

▼ **Żołnierze Legionów Polskich** w czasie bitwy z wojskiem rosyjskim pod Laskami w 1914 roku.

▲ **Żołnierze w maskach przeciwgazowych** obsługujący karabin maszynowy.

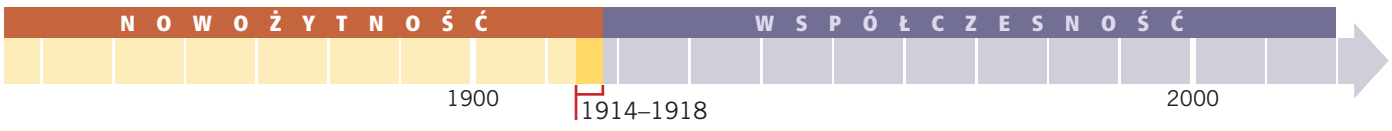

Walki o granice odrodzonej Polski

◄ **Marszałek Józef Piłsudski**

W listopadzie 1918 roku Polacy zaczęli rozbrajać oddziały niemieckie okupujące ziemie polskie od 1915 roku. 11 listopada 1918 roku komendę nad polskim wojskiem przejął Józef Piłsudski. Wkrótce objął także urząd naczelnika państwa i ogłosił na arenie międzynarodowej powstanie niepodległego państwa polskiego. W wyniku zwycięskiego antyniemieckiego powstania do odrodzonego państwa została przyłączona Wielkopolska, a na mocy układów pokojowych zawartych w Wersalu Polska otrzymała także Pomorze Gdańskie z wąskim pasem wybrzeża. Gdańsk został ustanowiony Wolnym Miastem. W granicach Rzeczypospolitej znalazła się też część Górnego Śląska. Na wschodzie długo trwały zmagania z bolszewicką Rosją, które zakończył pokój podpisany w Rydze w 1921 roku.

DLA CIEKAWYCH

Józef Piłsudski (1867–1935) był wybitnym politykiem i współtwórcą niepodległej Polski. W młodości został skazany przez władze rosyjskie i spędził kilka lat na zesłaniu na Syberii. Organizował i szkolił kadry wojskowe na wypadek podjęcia walki o niepodległość. Był współtwórcą Legionów Polskich, a później najważniejszą postacią w życiu politycznym odrodzonej Polski.

Walka o granice II Rzeczypospolitej

Obszary wyzwolone i włączone do Polski:

- do końca 1918 r.
- w wyniku powstania wielkopolskiego (do II 1919 r.) oraz przyznane na mocy układów pokojowych (Pomorze)
- w walce z Ukraińcami (do VII 1919 r.) i z Rosją bolszewicką (II 1920 r.)
- w wyniku powstań śląskich (X 1921 r.)
- Wileńszczyzna (III 1922 r.)
- ostateczne granice Polski w 1923 r.

▼ **Oddział powstańców śląskich**

▼ **Polscy oficerowie ze zdobytymi sztandarami bolszewickimi.** O swoją wschodnią granicę Rzeczpospolita toczyła wojnę z bolszewicką Rosją. O wyniku tych zmagań zadecydowało polskie zwycięstwo w Bitwie Warszawskiej, która rozegrała się w sierpniu 1920 roku na przedpolach stolicy.

NOWOŻYTNOŚĆ — WSPÓŁCZESNOŚĆ

1900 — 1918–1939 — 2000